

Figurer i kapitel 13

Fig. 13.2

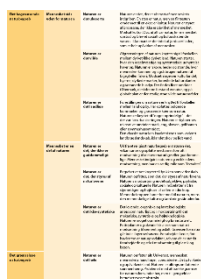

Fig. 13.7

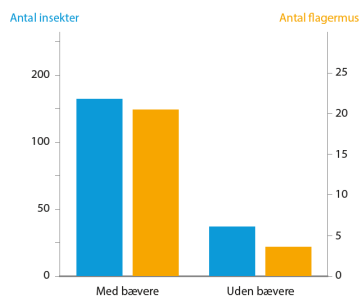

Fig. 13.3

Fig. 13.10

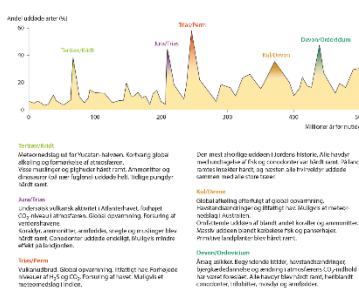

Fig. 13.5

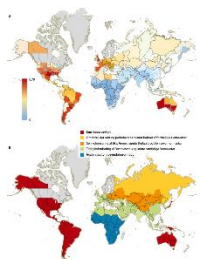

Fig. 13.12

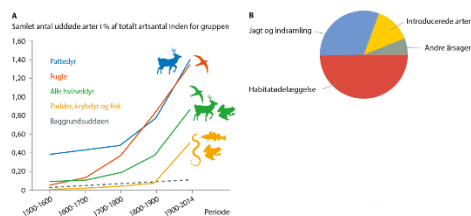

Fig. 13.6

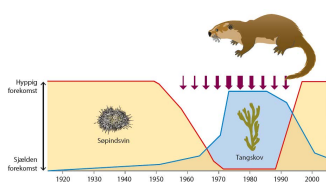
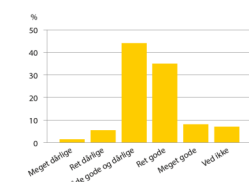

Fig. 13.13

Figurer i kapitel 13

Fig. 13.14

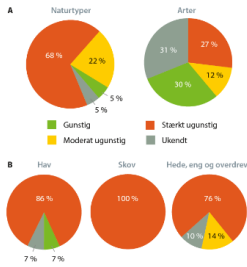

Fig. 13.16

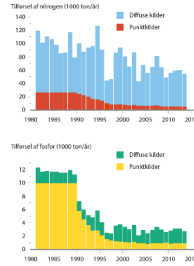

Fig. 13.15

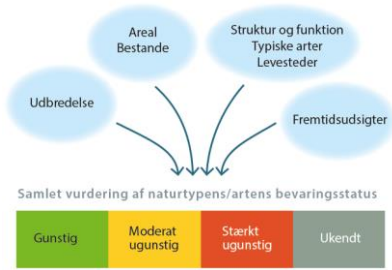

Fig. 13.17

Det begrænsende naturbegreb	Mennesket står uden for naturen	Naturen er det uberørte	Naturen er det, der er uberørt af menneskets indgriben. En sten er natur, men en flintesten omdannet til en økse er kultur. Naturen er styret af processer, der ikke er påvirket af mennesket. Modsat kultur. Dvs. at alt var natur, før mennesket opstod og blev et socialt og kulturskabende væsen. I Danmark er der intet af jordoverfladen, som er helt upåvirket af mennesker.
		Naturen er det vilde	Afgrænsningen af naturen knytter sig til forskellen mellem dyrket/ikke dyrket land. Naturen starter, hvor den regelmæssige og systematiske udnyttelse hører op. Naturen er skove, heder og strande, hvor mennesker kommer og også bruger naturen til fx jagt eller fiskeri. Modsatningen er kulturlandet, byerne, dyrkede marker, forædlede kulturplanter og tæmmede husdyr. Der findes flere områder i Danmark, der i denne forstand er natur, og på globalt plan er der stadig store vilde naturområder.
		Naturen er det landlige	Forestillingen om naturen er knyttet til forskellen mellem land og by. Her opfattes bølgende kornmarker og græssende køer som natur. Naturen er knyttet til "noget oprindeligt" – det der var før urbaniseringen. Naturen er byboernes rekreative områder: mark, eng, skoven, golfbanen eller sommerhusområdet. Den danske natur kan karakteriseres som varieret landbrugslandskab, iblandet skov og lidt vand.
	Mennesket er en del af naturen	Naturen er det, der ikke er guddommeligt	Ud fra et religiøst naturbegreb er naturen det, vi kan sansе og opfatte med vores fornuft i modsætning til det overnaturlige eller guddommelige. Mennesket indgår i naturen og er ikke dens modsætning, men har en særlig rolle som "forvalter".
		Naturen er det, der styres af naturlovene	Begrebet er tæt knyttet til fysikken som videnskab. Naturen opfattes, som det, der styres af naturlovene. Naturens modsætning er det subjektive, psykiske, sociale og kulturelle. Naturen indbefatter alt fra stjerneåger og højhuse til cellerne i din krop. Menneskekroppen hører her med til naturen, mens den menneskelige kultur og tænkning står udenfor.
		Naturen er det ikke-syntetiske	Det levende, organiske og lavteknologiske anses som naturligt og i modsætning til det mekaniske, syntetiske og højt teknologiske. Naturen er noget oprindeligt og førindustrielt. Potteplanter og akvariefisk anses som natur i modsætning til cement og asfalt. Grænsen for natur går inde i byerne/husene. Forarbejdet læder, fint høvlet træ er naturprodukter, selvom de er stærkt forarbejdede og står i modsætning til plastik og beton.
Det grænseløse naturbegreb		Naturen er det hele	Naturen omfatter alt: Universet, mennesket, menneskets handlinger, vores idealer. Det påvirkede og upåvirkede land. Naturen er altings omfattende sammenhæng. Problemet med at trække grænser for naturen forsvinder her, men til gengæld er begrebet meget abstrakt.

Fig. 13.2

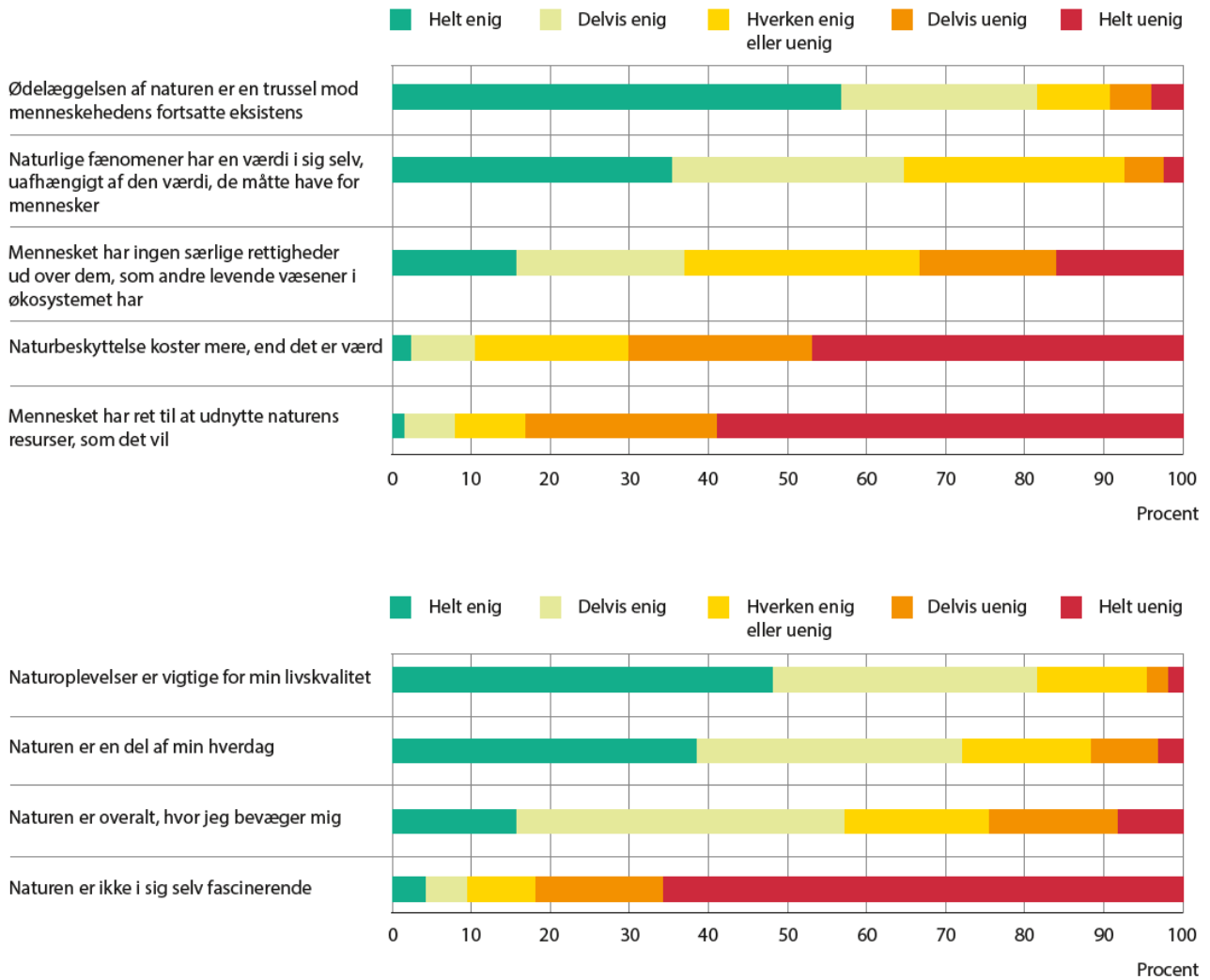

Fig. 13.3

LIV-Grundbog til biologi • © L&R Uddannelse 2018 • Illustration: Jørgen Strunge (Efter Kaae, 2003)
ISBN 978-87-7066-707-4

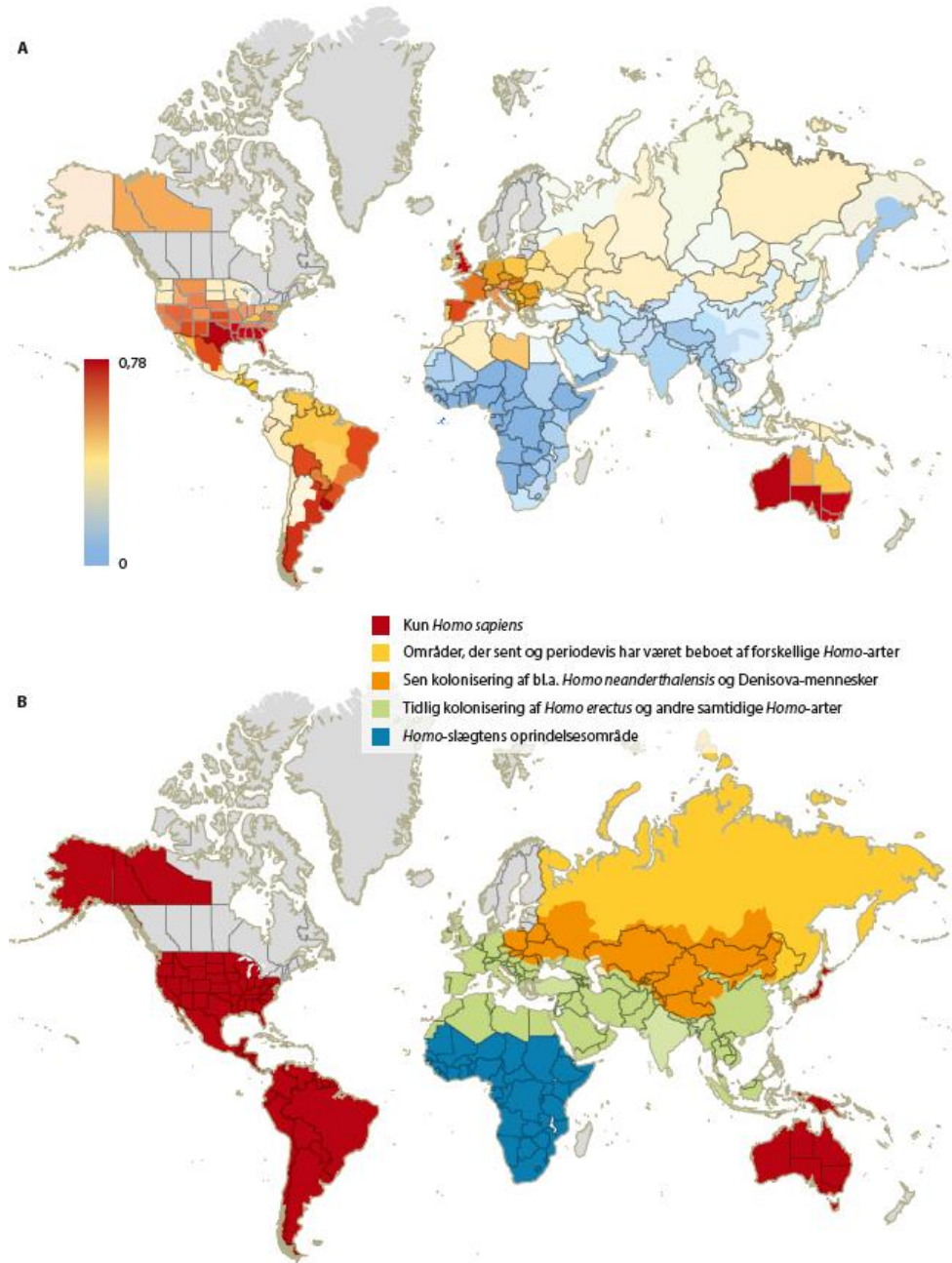

Fig. 13.5

LIV-Grundbog til biologi • © L&R Uddannelse 2018 • Illustration: Jørgen Strunge (Efter Sansom, 2014)
ISBN 978-87-7066-707-4

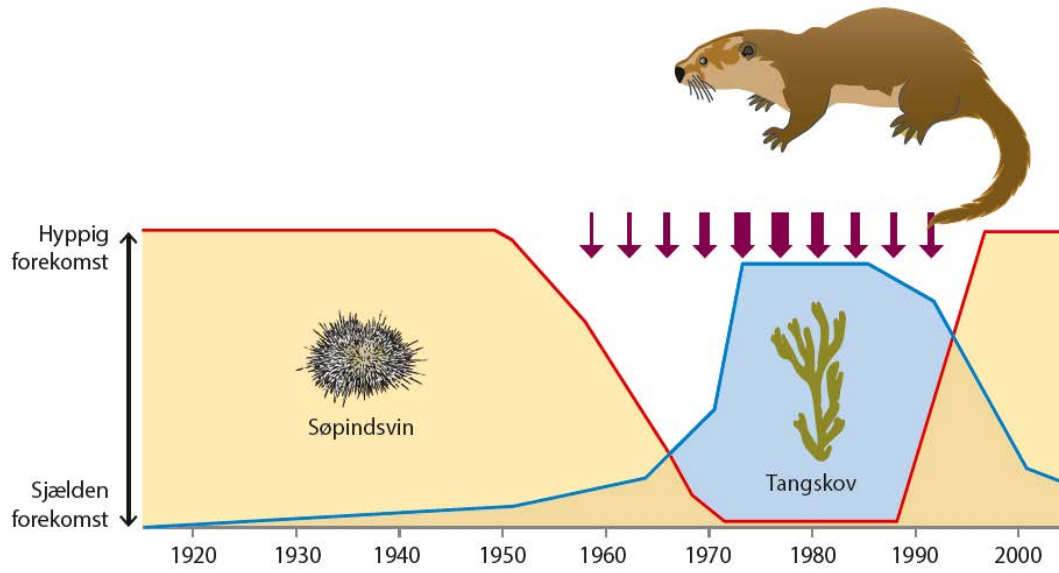

Fig. 13.6

LIV-Grundbog til biologi • © L&R Uddannelse 2018 • Illustration: Jørgen Strunge (Efter Steneck, 2002)
ISBN 978-87-7066-707-4

Antal insekter

Antal flagermus

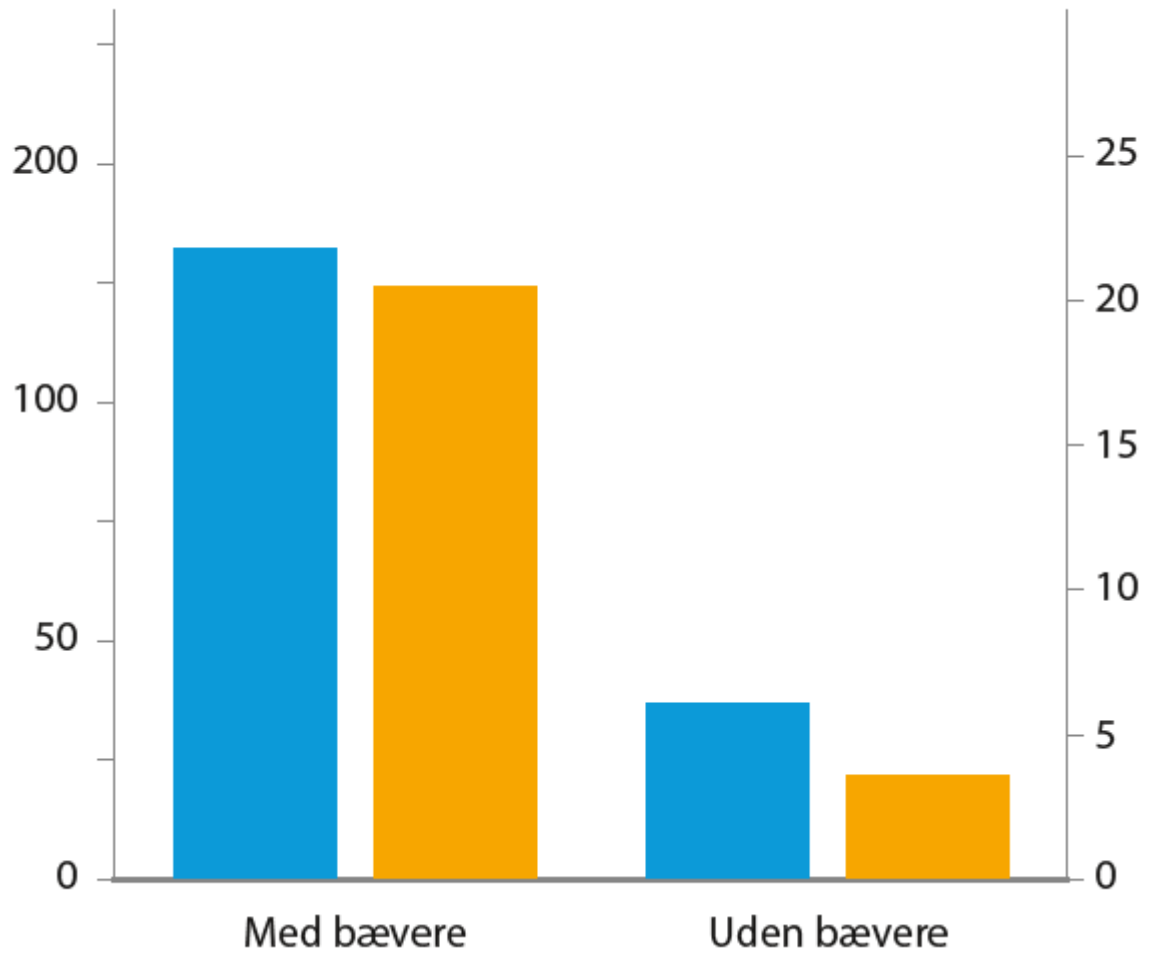
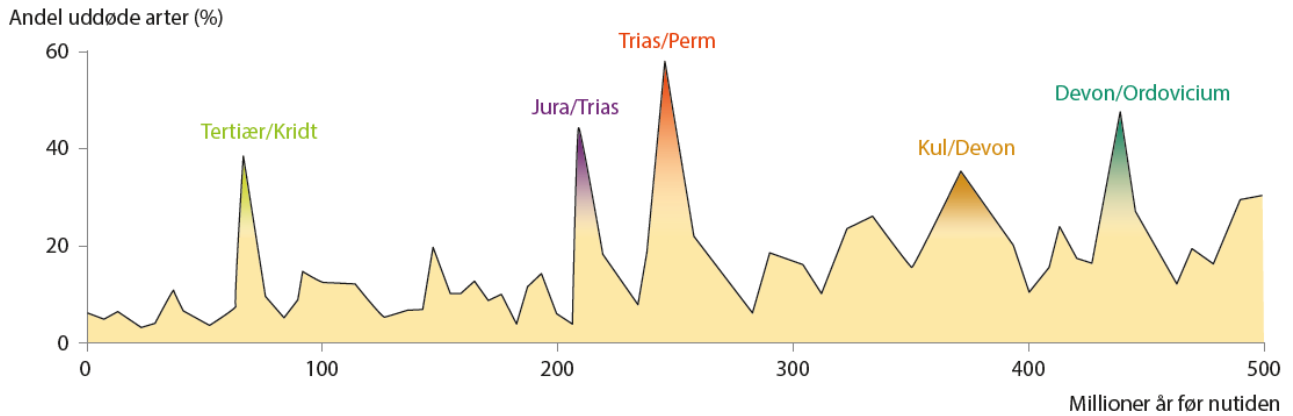

Fig. 13.7

LIV-Grundbog til biologi • © L&R Uddannelse 2018 • Illustration: Jørgen Strunge (Efter Nummi, 2011)
ISBN 978-87-7066-707-4

Tertiær/Kridt

Meteornedslag ud for Yucatan-halvøen. Kortvarig global afkøling og formørkelse af atmosfæren. Visse muslinger og pighuder hårdt ramt. Ammonitter og dinosaurer (på nær fuglene) uddøde helt. Tidlige pungdyr hårdt ramt.

Jura/Trias

Undersøisk vulkansk aktivitet i Atlanterhavet, forhøjet CO₂-niveau i atmosfæren. Global opvarmning. Forsuring af verdenshavene. Koraldyr, ammonitter, armfodder, snegle og muslinger blev hårdt ramt. Conodoner uddøde endeligt. Muligvis mindre effekt på landjorden.

Trias/Perm

Vulkanudbrud. Global opvarmning. Iltfattigt hav. Forhøjede niveauer af H₂S og CO₂. Forsuring af havet. Muligvis et meteornedslag i Indien.

Den mest alvorlige uddøen i Jordens historie. Alle havdyr med undtagelse af fisk og conodoner var hårdt ramt. På land rantes insekter hårdt, og næsten alle hvirveldyr uddøde sammen med alle store træer.

Kul/Devon

Global afkøling efterfulgt af global opvarmning. Havstandsændringer og iltfattigt hav. Muligvis et meteornedslag i Australien. Omfattende uddøen af blandt andet koraller og ammonitter. Massiv uddøen blandt kæbeløse fisk og panserhajer. Primitiv landplanter blev hårdt ramt.

Devon/Ordovicium

Årsag usikker. Begyndende istider, havstandsændringer, bjergkædedannelse og ændring i atmosfærens CO₂-indhold har været foreslået. Alle havdyr blev hårdt ramt, heriblandt conodoner, trilobitter, mosdyr og armfodder.

Fig. 13.10

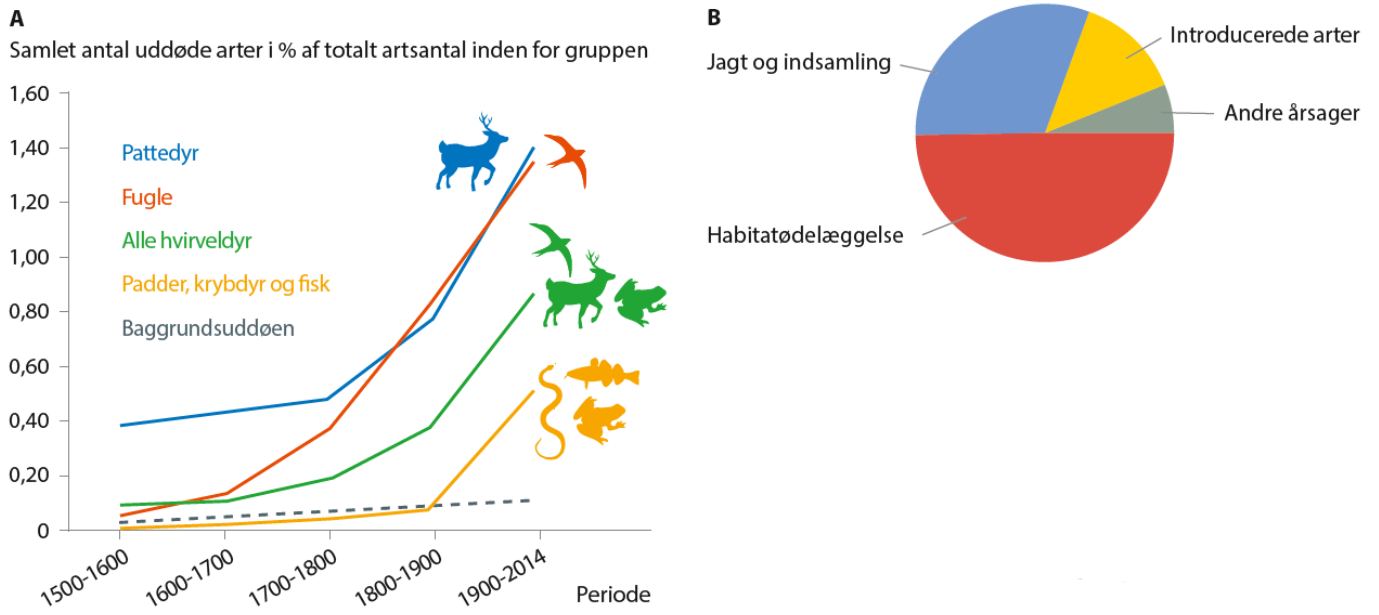

Fig. 13.12

LIV-Grundbog til biologi • © L&R Uddannelse 2018 • Illustration: Jørgen Strunge (Efter Ceballos, 2015 og Finster, 2016)
ISBN 978-87-7066-707-4

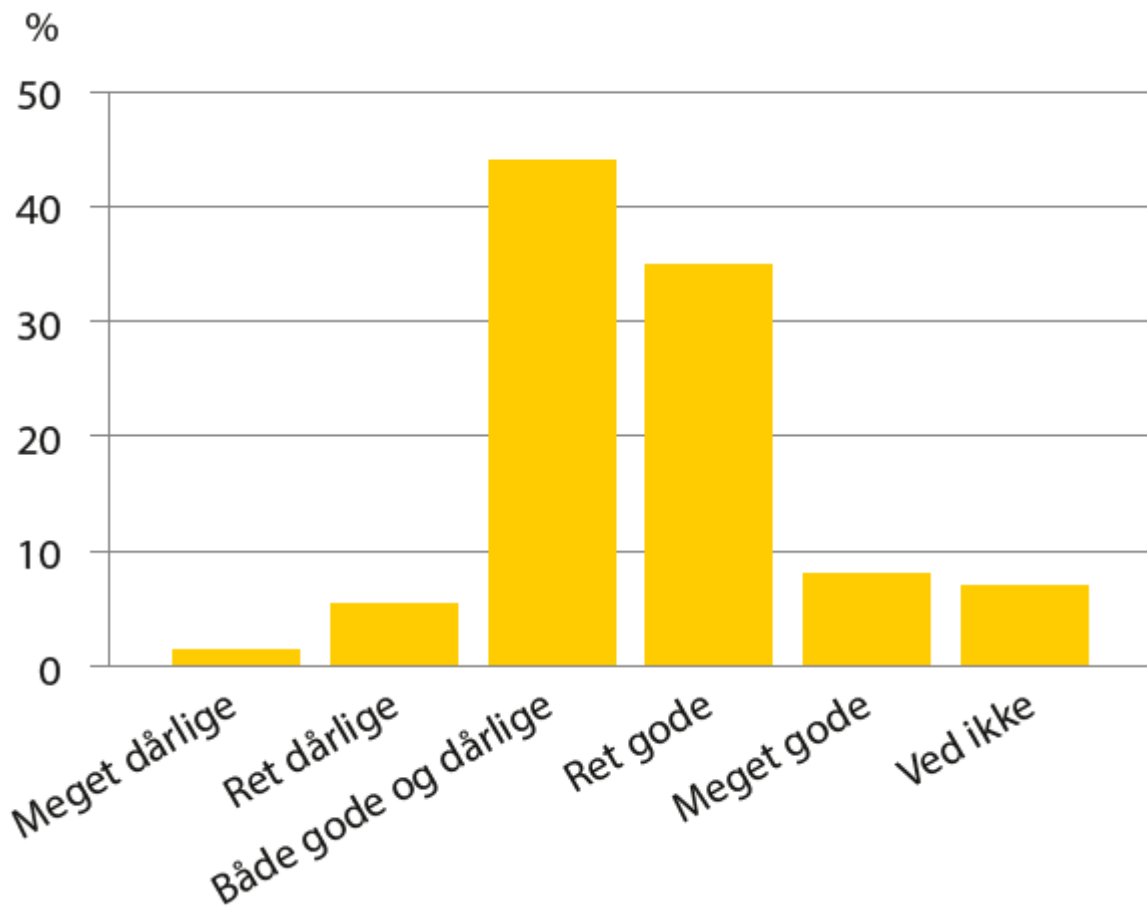
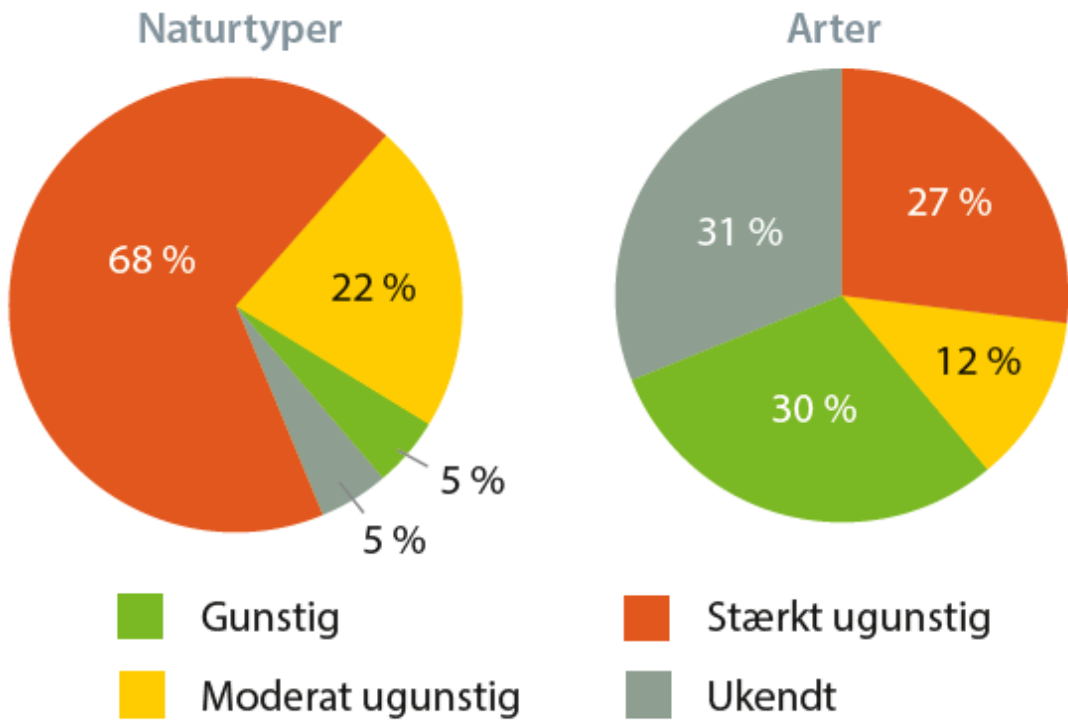

Fig. 13.13

LIV-Grundbog til biologi • © L&R Uddannelse 2018 • Illustration: Jørgen Strunge (Efter Kaae, 2003)
ISBN 978-87-7066-707-4

A

B

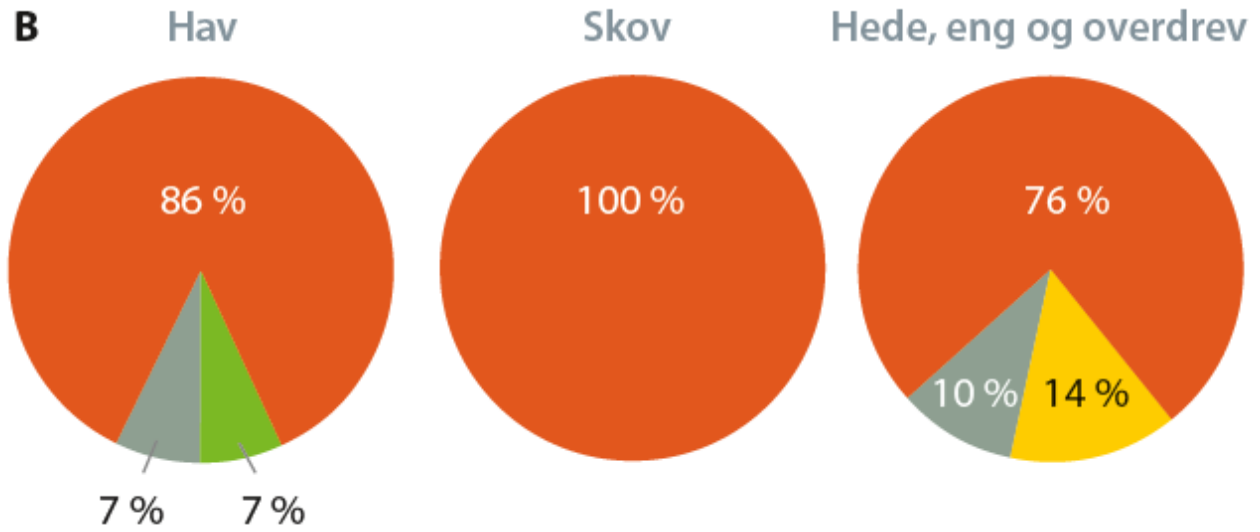

Fig. 13.14

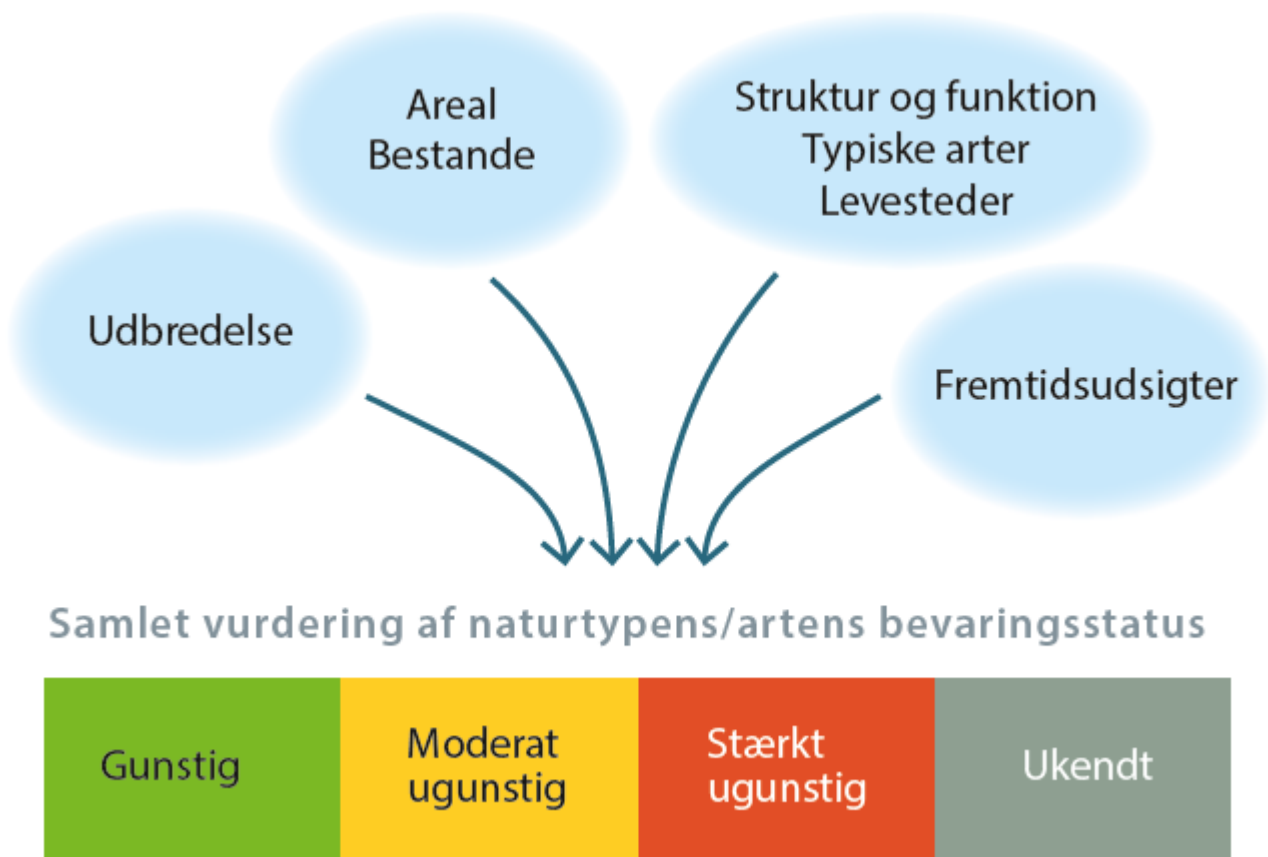

Fig. 13.15

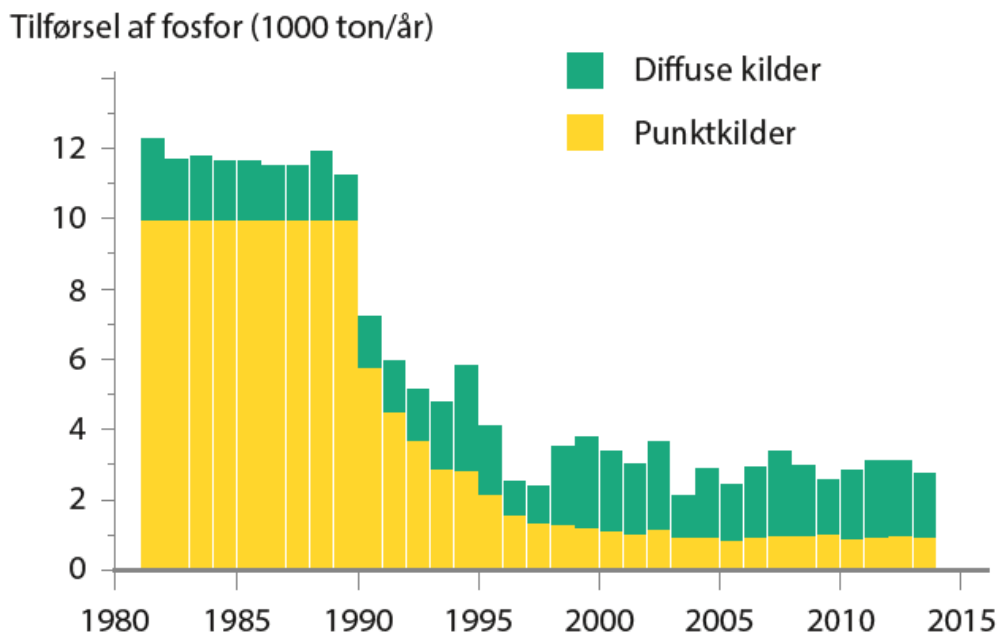
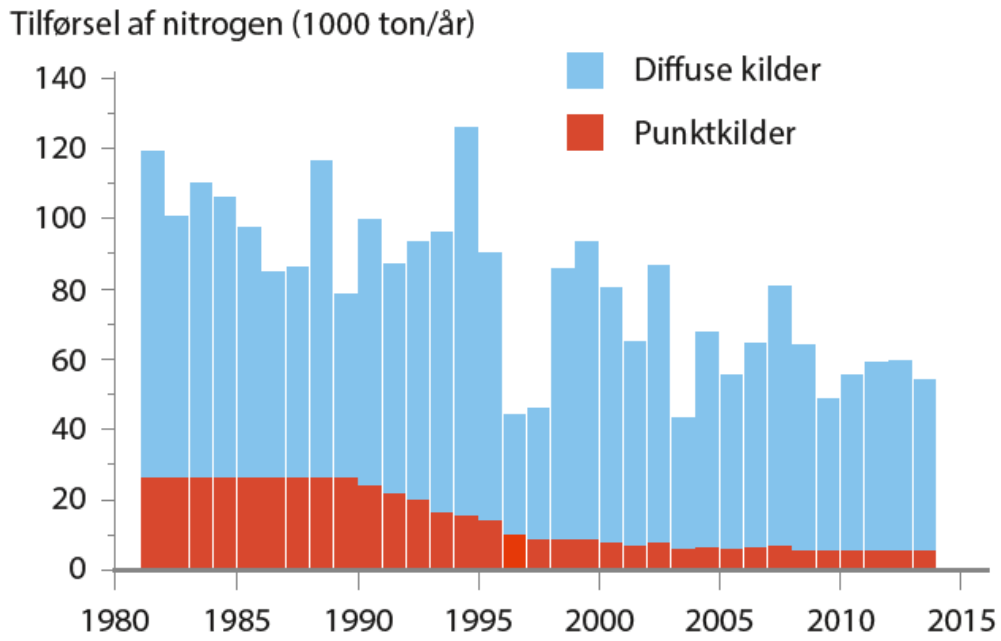

Fig. 13.16

Fig. 13.17

LIV-Grundbog til biologi • © L&R Uddannelse 2018 • Illustration: Jørgen Strunge (Efter Nielsen, 2005)
ISBN 978-87-7066-707-4